

Gillbergcenterum
Sahlgrenska Akademin

GÖTEBORGS UNIVERSITET

ESSENCE

Psykologutredning av förskolebarn

26/8 2014

Bibbi Hagberg

Leg psykolog, specialist i neuropsykologi, PhD
Gillbergcenterum, BNK
Göteborg

Neuropsykologisk utredning av förskolebarn

- Tidig utredning av förskolebarn är viktig för att barnet ska få rätt intervention
- Psykologen tar ansvar för vilka tester som ska användas
- I bedömningsunderlaget ingår, förutom testresultat också beteendeobservationer, genomgång av tidigare psykologbedömningar
- Samtal med föräldrar/förskolepersonal
- Bedömningen syftar att ge en individualiserad beskrivning av funktion oavsett diagnos

Utvecklingsbedömning av förskolebarn

- Bedömning av flera olika funktioner:
 - Allmän utvecklingsnivå
 - Perception, förståelse
 - Språk
 - Fin- och grovmotorik
 - ADL funktion

Vad kan man gora for att underlatta medverkan i utvecklingsbedomningen?

- Prata inte for mycket, var tydlig
- Inte arbeta for mycket att fa igang ett samspel
- Inte "insistera" ogonkontakt
- Fokusera pa testuppgifter
- Synliggor hur manga uppgifter som ska goras under besoket
 - eller, visa t.ex. med bilder vad som ska goras
- Ge mycket berom men var aktsam hur du gor det

Observera barnet:

- vad gör barnet (nyfiken, ointresserad)
- hur gör barnet (bråttom, långsam)
- ögonkontakt, samspel
- hur kommunicerar barnet
- uppmärksamhet
- uthållighet
- hyperaktivitet
- stereotyper
- hur rör sig barnet (klumpig, smidig)

Utvecklingsbedömning av förskolebarn

- **Griffiths utvecklingsskalor (0-8 år) svenska (1984) och engelska normer (2006)**
 - *Grovmotorik, personligt socialt beteende, hörsel och tal, öga-hand koordination, performance, (praktiskt resonerande från 2 år)*
- **Merrill-Palmer test. Revised scales of development (0-6:5 år) (2005)**
 - *Kognition, Finmotorik och Receptivt språk. Tilläggsskalor: Minne, Bearbetningshastighet samt Visuomotorik*
- **Bayley Scales of Infant Development III (BSID-III) (0-3:6 år) (2006) (svensk version 2009)**
 - *Grov- och fin motorik, receptivt och expressivt språk, kognition*
 - *Tilläggsskalor: Socio-emotionell och adaptiv förmåga*
- **WPPSI-III (2:6 år – 7:3 år) (svenska normer 2005)**
 - *Verbal förmåga, performance förmåga, processing speed (4-7:3 år)*
 - Fullskale IK (FSIK), Verbal IK (VIK), Performance IK (PIK)

Exekutiv funktion

- **BRIEF-P** (Behavior Rating Inventory of Executive Function – Preschool Version)
 - standardiserat frågeschema för bedömning av exekutiva funktioner hos barn i åldern 2–5:11 år. Bedömer Inhibition, Flexibilitet, Emotionell kontroll, Arbetsminne samt Planera/Organisera.
- **K.CPT V.5** (Conners Kiddie Kontinuerlig Performance Test Version 5)
 - bedömer uppmärksamhetsproblem i förskoleåldern 4-5 år.
- **NEPSY-II** (3-16 år)
 - bedömer Uppmärksamhet och exekutiva funktioner, Språkliga funktioner, Minnes- och inlärningsfunktioner, Sensomotoriska funktioner, Social perception samt Visuomotoriska funktioner.
- **Processing Speed (WPPSI-III)**
 - bedömer snabbhet, förmåga att skifta fokus, målinriktat beteende

ComFor (Forerunners in Communication)(Verpoorten et al, 2004)

- Instrument som används för att kartlägga lämplig AKK (Alternativ Kompletterande Kommunikation)
- Vilken är den mest passande form av kompletterande kommunikation
- På vilken nivå förstår individen
- 12-60 månader

Bedömning av kommunikation, social interaktion,
beteende:

ADOS (Autism Diagnostic Observation Schedule)(Lord et al.
1989)

- halvstrukturerad, standardiserad observation av kommunikation, social interaktion, lek och kreativ användning av material för personer där det finns misstanke om autism eller autismspektrumstörning. Består av 4 moduler:
 - **Modul 1 vänder sig till barn, som inte dagligen kommunicerar med tal.**
 - **Modul 2 vänder sig till barn med ett kommunikativt tal bestående av enkla fraser.**
 - Modul 3 vänder sig till barn med flytande tal med sammansatt meningsbyggnad.
 - Modul 4 vänder sig till unga och vuxna med flytande tal med sammansatt meningsbyggnad.

Föräldrasamtal

- Vilka problem upplever föräldrarna, beskriva barnet och hur barnet mår
- Föräldrarna kan tycka olika om ett problem
- Problemet kan se olika ut i olika miljöer, hemmet/förskola
- Känna skuld som förälder

Bedömning av adaptiv förmåga, intervju med föräldrar: Vineland Adaptive Behavior Scales, Second Edition (VABS-II)

Skattningsskalor (föräldrar/lärare) för bedömning av adaptivt beteende, 2-21 år. Skandinaviska normer

Kommunikation

Lyssna och förstå
Tala och uttrycka sig
Läsa och skriva

Vardagliga färdigheter

Självomsorg
Färdigheter i hemmet
Orientering i närmiljön

Sociala färdigheter

Relationsförmåga
Lek och fritid
Anpassningsförmåga

Fysiska färdigheter (0 - 6år)

Grovmotorik
Finmotorik

Generella adaptiva färdigheter

Valfri del Maladaptivt beteende

Förskoleobservation

- Social Interaktion
- Kommunikation
- Beteende/Intressen
- Lek
- Uppmärksamhet
- Koncentration

Sammanfattning

- Viktigt att beskriva de olika funktionerna
 - styrkor och svagheter
 - olika utvecklingsavvikelser
 - samarbete med läkare, logoped, specialpedagog
 - diskutera olika habiliteringsåtgärder
- Viktigt med kunskap till föräldrarna och förskola
- Alltid uppföljning av småbarn före skolstart
 - diagnos och utvecklingsnivå kan ändras

Gillbergcenterum
Sahlgrenska Akademin

GÖTEBORGS UNIVERSITET